

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ.๗๔๔/๒๕๔๘
คดีหมายเลขแดงที่ อ.๗๒/๒๕๕๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๐ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { นายประสิทธิ์ จันทรากุลศิริ ผู้ฟ้องคดี
กรรมสรรพากร ที่ ๑
กระทรวงการคลัง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๗๗๐/๒๕๔๔
หมายเลขแดงที่ ๑๒๒๗/๒๕๔๘ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีรับราชการ
ในตำแหน่งสรรพากรอำเภอเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ควบคุมการจัดเก็บภาษีอากร
ในท้องที่เขตปทุมวัน แล้วนำส่งกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย
จากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ ลับ ต่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่

/๑๘ เมษายน...

๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการในอัตราร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายคิดเป็นเงินรวม ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท กรณีผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี นำเช็คจำนวน ๑๕ ฉบับ ของบุคคลภายนอกที่มีได้สั่งจ่ายชำระหนี้ภาษีอากรเข้าแทนที่เงินสดที่จัดเก็บได้ คิดเป็นจำนวนเงินที่เบียดบังไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยทุจริต จำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท โดยมีข้อเท็จจริงว่า เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากนางนงเยาว์ ทองไพรวรรณ ผู้ได้บังคับบัญชาว่า กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ได้คืนเช็คของผู้เสียภาษีจำนวน ๑๕ ฉบับ ที่ไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ ผู้ฟ้องคดีทำการตรวจสอบเช็คทั้ง ๑๕ ฉบับ จึงทราบว่ามิใช่เช็คของผู้ชำระภาษีอากร จึงน่าจะเกิดการทุจริตยกยอกเงินภาษีอากรโดยเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน เป็นเหตุให้เงินขาดหายไปจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงได้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ ต่อมาสำนักงานสรรพากรภาค ๑ ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงพบว่าเช็คทั้ง ๑๕ ฉบับ เป็นเช็คของบุคคลอื่น ซึ่งไม่มีหน้าที่ต้องชำระภาษี โดยนายหนี่ นิมอนงค์ นักการภารโรงของสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวันได้ร่วมมือกับนางสมหมาย พัทธพงษ์ศักดิ์ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการนำเงินสดจากการรับชำระภาษีเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นแคชเชียร์เช็ค ได้ร่วมกันเบียดบังยกยอกเงินสดบางส่วนแล้วนำเช็คจำนวน ๑๕ ฉบับของบุคคลอื่นเข้ามาแทนที่เงินสด ผู้อำนวยการเขตปทุมวันจึงได้มอบอำนาจให้ผู้ฟ้องคดีไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันให้ดำเนินคดีกับบุคคลทั้งสอง เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๑ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยผู้ฟ้องคดีได้ไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงานได้มีคำสั่งมอบหมายงานให้หัวหน้างานแต่ละงานรับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งของทางราชการแล้ว ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นการทุจริตของเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมและตรวจสอบตามระเบียบของทางราชการ และเป็นขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาและต้องลงนามในหนังสือนำส่งเงินค่าภาษีอากรเพื่อส่งเงินหรือเช็คให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อปรากฏหลักฐานว่าเช็คทั้ง ๑๕ ฉบับดังกล่าว ไม่สมบูรณ์ตามระเบียบของทางราชการ และเป็นเช็คของบุคคลอื่นที่มีได้มีหน้าที่ชำระภาษีเป็นเหตุให้รัฐเสียหายเนื่องจากไม่สามารถ

/ทวงถาม...

ทวงถามให้ชำระหนี้ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงควรต้องรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๑๐ ของความเสียหายที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาสั่งการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบในมูลหนี้ละเมิดในครั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งที่ (สภ.๑) ๑๙๓/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๒ ลงโทษลดชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ขึ้นฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดสาหะเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและมีได้ลงโทษฐานประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลับด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่จัดให้มีการลงทะเลียนคุมเช็คที่จัดเก็บได้ประจำวันทำให้ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบเช็คที่รับชำระภาษีได้กับทั้งมิได้ตรวจสอบยอดเงินภาษีที่จัดเก็บได้เป็นเงินสดในแต่ละวันว่ามีจำนวนตรงกับแคชเชียร์เช็คที่แลกชื่อมาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน หรือไม่ เป็นช่องทางให้ผู้โต้บังคับบัญชานำเช็คของบุคคลภายนอกที่มีได้ส่งจ่ายชำระหนี้ภาษีอากรมาเปลี่ยนแทนที่เงินสดที่จัดเก็บได้ ถือเป็นกรกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า การที่เงินสดขาดหายไปจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท มิได้เกิดจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีแต่เกิดจากการทุจริตของนายหนที่กับนางสมหมาย ซึ่งเบียดบังยกยอกเอาเงินดังกล่าวไปอันเป็นการกระทำโดยส่วนตัวของบุคคลทั้งสอง มิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ บุคคลทั้งสองจึงเป็นผู้กระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และจะต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เต็มจำนวน ผู้ฟ้องคดีในฐานะสรรพากรอำเภอได้ปฏิบัติราชการด้วยความรอบคอบระมัดระวังมิได้ประมาทเลินเล่อและปฏิบัติตามกฎและระเบียบของทางราชการทุกประการ และมีการจัดทำทะเบียนคุมการรับเช็คชำระภาษีไว้ทุกฉบับซึ่งสามารถตรวจสอบได้ว่าในแต่ละวันได้รับเช็คไว้กี่ฉบับ เป็นจำนวนเงินเท่าใดเพียงแต่มิได้ลงรายการไว้ว่าเป็นเช็คของผู้ใด เพราะระเบียบไม่ได้ระบุให้ลงรายการไว้ โดยในทางปฏิบัติ

/แต่ละวัน...

แต่ละวันจะมีผู้ชำระภาษีเป็นเช็คจำนวนมาก ในบางวันมีจำนวนหลายร้อยฉบับ ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเช็คแต่ละฉบับเป็นเช็คของผู้เสียภาษีจริงหรือไม่ เหตุที่เกิดขึ้นเป็นเพราะนางสมหมาย ซึ่งมีหน้าที่นำเงินสดไปแลกแคชเชียร์เช็คเพื่อรวมกับเช็คของผู้เสียภาษีรายอื่น ๆ ส่งกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ได้กระทำการทุจริตร่วมกับนายหนี เปียดบังยักษ์ยกเงินสดจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท เป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยนำเช็คทั้ง ๑๕ ฉบับ เข้าแทนที่เงินสดจำนวนดังกล่าว ซึ่งเป็นเรื่องนอกเหนือที่ผู้ฟ้องคดีจะควบคุมได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๖ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว จะเห็นได้ว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ที่มีใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องรับผิดชอบส่วนตัว โดยให้บังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้กระทำละเมิดและมีได้ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๗๐๕๓ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๔ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อาจรับพิจารณาคำอุทธรณ์ได้ หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันได้รับทราบคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งที่ (สภ.๑) ๑๙๓/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๒ ลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น แสดงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบตัวผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าเสียหายแล้ว หากจะฟังว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้เงินแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ข้อเรียกร้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ขาดอายุความเพราะมิได้ฟ้องเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินภายในกำหนดสองปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่อย่างใด

จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท

/๒. ให้เพิกถอน...

๒. ให้เพิกถอนความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายแก่ทางราชการ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะสรรพากรอำเภอมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการที่ไม่ได้จัดให้มีการลงทะเบียนเช็คที่จัดเก็บได้ประจำวัน จึงทำให้ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบเช็คที่รับชำระภาษีมาได้กับทั้งมิได้ตรวจสอบยอดเงินภาษีที่จัดเก็บได้เป็นเงินสดในแต่ละวันว่ามีจำนวนตรงตามแคชเชียร์เช็คที่ได้แลกเปลี่ยนจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน หรือไม่ จึงเป็นช่องทางให้นางสมหมายร่วมกับนายหน้าที่นำเช็คของบุคคลภายนอกที่มีได้ส่งจ่ายชำระภาษีเข้าแทนที่เงินสดที่จัดเก็บได้เพื่อนำส่งคลังการที่กล่าวอ้างว่าในแต่ละวันมีผู้ชำระภาษีด้วยเช็คเป็นจำนวนมาก จึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นเช็คของผู้เสียภาษีจริงหรือไม่นั้น หากกล่าวได้ไม่ เพราะเป็นภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่ไม่อาจปฏิเสธได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีก็ยอมรับว่าในการนำเงินส่งคลังจะต้องตรวจสอบยอดรวมของเงินที่จะต้องนำส่งตามใบส่งเงินให้ถูกต้องตรงกับยอดรวมของเงินภาษีที่จัดเก็บได้ที่จะต้องนำส่งคลัง เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้ตรวจสอบยอดเงินที่จัดเก็บได้กับจำนวนเงินในแคชเชียร์เช็คที่แลกเปลี่ยนจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน เพื่อนำส่งเงินที่จัดเก็บภาษีได้ ผู้ฟ้องคดีในฐานะสรรพากรอำเภอ ซึ่งโดยหน้าที่จะต้องควบคุมดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของนางสมหมายให้ถูกต้องตามระเบียบกรมสรรพากร แต่มิได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ถือเป็น การปฏิบัติราชการด้วยความประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าหากผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้เงินคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ข้อเรียกร้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขาดอายุความแล้ว เพราะมิได้ฟ้องเรียกร้องให้ชดใช้เงินคืนภายในกำหนดเวลาสองปี นั้น เห็นว่า ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติไว้ว่า กรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ซึ่งในกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

/เมื่อวันที่...

เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้ว ภายใต้อายุความหนึ่งปี สิทธิเรียกร้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่ขาดอายุความแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลพิพากษายกฟ้องของผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า แม้นายนทีและนางสมหมายได้เบียดบังยักยอกเงินของทางราชการไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยส่วนตัวและมีใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะสรรพากรอำเภอ เขตปทุมวันและเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดก็มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานและควบคุมการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้จัดให้มีการลงทะเบียนเช็คที่จัดเก็บได้ประจำวันทำให้ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบเช็คที่รับชำระภาษีมาได้กับทั้งมิได้ตรวจสอบยอดเงินภาษีที่จัดเก็บได้เป็นเงินสดในแต่ละวันว่ามีจำนวนตรงตามแคชเชียร์เช็คที่แลกรับมาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน หรือไม่ จึงเป็นช่องทางให้นางสมหมายร่วมกับนายนทีทำการทุจริต ถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ ส่วนกรณีอ้างว่าการใช้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความสองปี ตามพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน นั้น เห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบทางละเมิด แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบ และได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีนี้จึงมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ คดีจึงไม่ขาดอายุความ ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเฉพาะตัวและให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้รวมมาใช้บังคับ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงโทษผู้ทุจริตทั้งสองคนให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนแล้ว ยังให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้อีกร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายอีก การลงโทษดังกล่าวผิดกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายโดยสิ้นเชิง นั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงโทษผู้ทุจริต

ทั้งสองคนตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้รับผิดชอบใช้เต็มจำนวนความเสียหาย เนื่องจากการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ทั้งสองคนมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ทั้งสองจึงต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ทั้งสอง ไม่ควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ทั้งสอง ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ พฤติการณ์เป็นการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น กำหนดให้นำมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันมาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงลดส่วนแห่งความรับผิดให้ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยในการเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว หากนางสมหมาย และนายนที ชดใช้ค่าเสียหาย เต็มจำนวนแล้วก็ให้คืนเงินที่รับไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดีตามส่วนแห่งความรับผิด กรณีจึงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า มาตรฐานการลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยไม่เป็นแนวทางเดียวกัน โดยผู้ฟ้องคดี ถูกลงโทษทางวินัยลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น โดยไม่ถือว่าประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้รับผิดร้อยละ ๑๐ ของความเสียหาย ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าไม่ต้องรับผิดทางละเมิด แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าผู้ฟ้องคดี ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและให้รับผิดชอบชดใช้ร้อยละ ๔๐ ของความเสียหาย นั้น เห็นว่าการถูกลงโทษทางวินัยในกรณีผิดวินัยไม่ร้ายแรงมิใช่เป็นการไม่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากการพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ ตามข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดทำการสอบสวนและ เสนอความเห็นเกี่ยวกับความรับผิดต่อผู้แต่งตั้ง ซึ่งผู้แต่งตั้งจะต้องวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับ ผู้ต้องรับผิดและจำนวนที่ต้องรับผิด ทั้งนี้ ผู้แต่งตั้งจะมีความเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ก็ได้ และตามข้อ ๑๗ วรรคสอง ของระเบียบ ดังกล่าว กำหนดให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว ตามข้อ ๑๘ ของระเบียบดังกล่าว กำหนดให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็น ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเห็นได้ว่าการเสนอความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

/ความรับผิด...

ความรับผิดชอบทางละเมิด การวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้แต่งตั้ง และการพิจารณาเสนอความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นขั้นตอนกระบวนการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิใช่การลงโทษที่ไม่มีมาตรฐานตามที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นกล่าวอ้างแต่ประการใด และในขั้นตอนการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งได้มีการสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและได้เชิญคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของผู้ฟ้องคดี และนายदनัย ศรีพรหมมา เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร ๕ ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานบัญชีและบริการผู้เสียภาษี มาให้ปากคำเพิ่มเติมด้วย การพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรอำเภอทุกแห่งรวมทั้งการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติงานประจำวันในการรับชำระภาษี โดยมีขั้นตอนดังนี้

การรับชำระภาษีอยู่ภายใต้การควบคุมของหัวหน้างานรับชำระภาษีทำหน้าที่ตรวจแบบขั้นต้น ออกใบเสร็จรับเงิน และรับชำระเงินด้วยเช็คหรือบัตรภาษีหรือเงินสด ซึ่งเครื่องออกใบเสร็จรับเงินมี ๕ เครื่อง ออกใบเสร็จรับเงินวันละสูงสุดเกือบหมื่นราย รับชำระด้วยเช็ควันละเกือบพันฉบับ เมื่อสิ้นวันทำการ เจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จและเจ้าหน้าที่รับเงินต้องจัดทำรายงานการออกใบเสร็จและการรับเงินเสนอต่อผู้บังคับบัญชาผ่านทางเจ้าหน้าที่บัญชี ผู้ฟ้องคดีในฐานะสรรพากรอำเภอได้ตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีที่ผู้ได้บังคับบัญชาเสนอทุกวัน ซึ่งจะต้องตรงกับการออกใบเสร็จรับเงินของทุกวัน จะเห็นได้ว่าสรรพากรอำเภอไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าใครนำเช็คมาชำระภาษีตรงตามแบบแสดงรายการหรือไม่ ซึ่งไม่ว่าใครมาเป็นสรรพากรอำเภอก็ไม่สามารถตรวจสอบได้เช่นเดียวกัน

การทำทะเบียนคุมเช็ค ผู้ฟ้องคดีได้จัดทำครบถ้วนตามระเบียบ กล่าวคือ การนำเช็คส่งธนาคารแห่งประเทศไทย จะต้องจัดพิมพ์รายการประกอบใบนำส่งเช็ค ซึ่งมีข้อความและรายละเอียด เช่นเดียวกับทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน (ทะเบียนคุมเช็ค) ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดซึ่งมีรายละเอียด วัน เดือน ปี เป็นเช็คธนาคารใด เลขที่ใด

/จำนวนเงิน...

จำนวนเงินเท่าใด ส่วนทะเบียนคุมเช็คที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างก็ไม่ได้ระบุชื่อผู้เสียภาษี และชำระภาษีตามแบบแสดงรายการภาษีใด ซึ่งแสดงว่าทะเบียนคุมเช็คของกรมสรรพากร ไม่สามารถป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ได้ ฉะนั้น การอ้างสาเหตุไม่จัดทำทะเบียนคุมเช็ค เป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงผิดข้อเท็จจริงและไม่มีเหตุผลสนับสนุนการลงโทษ อย่างสิ้นเชิง

สำหรับการที่เจ้าหน้าที่นำเงินสดไปแลกเป็นแคชเชียร์เช็คจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน แต่ไม่ตรงกับเงินสดที่รับชำระแต่ละวัน มีสาเหตุที่ไม่ตรงกัน โดยไม่ใช่การทุจริต กล่าวคือ (๑) เจ้าหน้าที่ออกไปเสร็จรับเงินผิดพลาด โดยไขว้รายการ จากเงินสดเป็นเช็ค หรือจากเช็คเป็นเงินสด (๒) เช็คที่จะนำส่งคลังเป็นเช็คไม่สมบูรณ์ หรือไม่ตรงกับจำนวนเงินที่ออกไปเสร็จ จะต้องให้ผู้เสียภาษีนำเงินสดหรือเช็คฉบับใหม่ มาเปลี่ยน เพื่อให้ตรงกับจำนวนเงินที่ออกไปเสร็จแล้วจึงนำส่งคลังในวันนั้น หรือวันถัดไป (๓) ผู้เสียภาษีนำแคชเชียร์เช็คมาชำระชดใช้เช็คขัดข้อง โดยส่งจ่ายรวมกับเงินเพิ่มใหม่ แต่การนำส่งเงินชดใช้เช็คขัดข้องต้องแยกไปนำส่ง โดยส่งเฉพาะยอดเงินตามเช็คขัดข้อง (ฉบับเดิม) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี จึงต้องนำเงินสดที่จัดเก็บ ได้มาแลกกับเช็คที่ชำระชดใช้เช็คขัดข้อง แล้วนำแคชเชียร์เช็คส่งคลังแทนเงินสดตามปกติ เป็นต้นหรือ (๔) เมื่อมีเงินภาษีอากรจ่ายคืนต้องหักรายรับจากเงินสดที่จัดเก็บได้มาเป็น เงินภาษีอากรจ่ายคืน ทำให้เงินสดที่ส่งคลังไม่ตรงกับเงินสดที่จัดเก็บได้ จะเห็นได้ว่า มีหลายกรณีที่ทำให้เงินสดที่รับชำระแต่ละวันไม่ตรงกับเงินสดที่ออกไปเสร็จรับเงิน อย่างไรก็ตาม ก่อนนำส่งคลังทุกวัน ผู้ฟ้องคดีจะต้องตรวจสอบยอดรวมเช็คทั้งสิ้น ให้ตรงกับใบนำส่งเงิน และตรงกับบัญชีที่รับชำระภาษีจะเห็นได้ว่า การนำเงินส่งคลังมิได้ขาดจากบัญชี แต่การทุจริตเกิดจากเจ้าหน้าที่สามารถนำเช็คมาเปลี่ยนได้ทุกขั้นตอนไม่ว่าขณะรับชำระ หรือก่อนนำส่งคลัง อีกทั้งแคชเชียร์เช็คของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน ที่ผู้เสียภาษีมาชำระภาษี มีจำนวนมากฉบับ มิใช่มีเพียงแคชเชียร์เช็คที่นำเงินสดไปแลกชื่อ เท่านั้น การกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่อยู่นอกเหนือความควบคุมของวิญญูชน มิใช่เป็นการ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้าง อีกทั้ง การทุจริต ของเจ้าหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ตรวจพบและดำเนินการแจ้งความด้วยตนเอง ผู้ทุจริตทุกคน ยินยอมรับผิด รับสภาพนี้เป็นหนังสือ เช็คที่นำมาเปลี่ยนจากเงินสดที่ส่งจ่ายผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตั้งหนี้ค้ำไว้ตามระเบียบสามารถฟ้องร้องบังคับได้ตามกฎหมาย การบริหารงานของ

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีได้ควบคุมงานโดยแบ่งงานในหน้าที่อย่างชัดเจน ตามคำสั่งสำนักงานสรรพากร เขตปทุมวัน ที่ ๒/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๐ เรื่อง กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการและลูกจ้างในสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน โดยได้มอบหมายงานด้านบัญชีและบริการผู้เสียภาษีให้นายจรรย์ เป็นผู้รับผิดชอบ และมีนางสมหมาย เป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานจัดทำบัญชีต่าง ๆ จัดทำรายงานการจัดเก็บภาษีอากร นำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลัง อีกทั้งสรรพากรพื้นที่และสรรพากรภาคก็มีหน้าที่ควบคุมและมาตรวจบัญชีของสำนักงานสรรพากรเขตประจำ แต่ไม่สามารถตรวจพบการทุจริตได้ การปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีเป็นเช่นวิญญูชนทำไปแต่จะลงโทษผู้ฟ้องคดีคงจะไม่เป็นธรรม อย่างแน่นอน มิฉะนั้นคงต้องลงโทษผู้มีหน้าที่ควบคุมตรวจงานอำเภอกว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องร่วมรับผิดชอบด้วย

กรณีการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามหลักกฎหมายต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือรู้เห็นกับการกระทำเทียบเคียงกับเจตนากระทำผิดไม่ใช่ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างว่า เมื่อไม่มีระเบียบให้ปฏิบัติก็ต้องทำถ้าไม่ทำถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหาได้ไม่ การหยิบประเด็นไม่ลงทะเลเบียนควบคุมเช็คมาลงโทษ ทั้ง ๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังมีหนังสือสอบถามทุกหน่วยงานตามบันทึกข้อความที่ กค ๐๘๑๔/๓๓๕๒ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๐ ที่จะหามาตรการใดควบคุมและจัดทำทะเบียนคุมเช็ค กระทั่งปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังไม่ได้สั่งการใดๆ ออกมาเป็นรูปธรรม ความผิดพลาดดังกล่าวน่าจะเป็นความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีเจตนารมณ์ออกมาเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐตามเหตุผลท้ายประกาศพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว มิใช่มุ่งหมายแต่จะได้เงินครบ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรม เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัวและให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคน มิให้นำหลักกฎหมายนี้ร่วมมาใช้บังคับ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งสองคน ให้รับผิดชอบใช้เงินเต็มจำนวนความเสียหายแล้วยังให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้อีกร้อยละ ๔๐ ด้วย จะเห็นได้ว่า การลงโทษดังกล่าวผิดกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างสิ้นเชิง มาตรฐานการลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วิถีฉัยไม่เป็นแนวทางเดียวกัน เมื่อโทษทางวินัย

/ซึ่งเป็นโทษ...

ซึ่งเป็นโทษในทางปกครองเห็นว่า ไม่ใช่การกระทำประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โทษในฐานะทางแพ่งทางละเมิดก็ควรลงโทษไปในแนวทางเดียวกัน กรณีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าต้องรับผิดชอบตั้งแต่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย จึงพ้นอายุความสองปี ตามกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างใช้อายุความหนึ่งปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความเห็นไม่ตรงกัน แต่กรณีของผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นตามนั้น อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อศาลยกฟ้องก็ไม่มีมูลเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลงแต่อย่างใด จึงเห็นว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขาดอายุความแล้ว ขอให้ศาลยกเลิกคำสั่งให้ชดเชยค่าเสียหายทางละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียทั้งสิ้น

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การเพิ่มเติมในทำนองเดียวกันว่า ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ในการนำเช็คส่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องจัดพิมพ์รายงานประกอบใบนำส่งเช็ค ซึ่งมีข้อความและรายละเอียดเช่นเดียวกับทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน (ทะเบียนคุมเช็ค) ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด ส่วนทะเบียนคุมเช็คของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้มีการระบุชื่อผู้เสียหายและชำระภาษีตามแบบแสดงรายการใด แสดงว่าไม่สามารถป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ได้นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ในการจัดทำทะเบียนคุมเช็คการรับชำระภาษีของแต่ละวัน ถึงแม้จะไม่ได้มีการระบุชื่อผู้เสียหายและชำระภาษีตามแบบแสดงรายการภาษีใดก็ตาม แต่ในแต่ละวันก่อนที่จะมีการล้างเครื่องบันทึกการเก็บเงิน เจ้าหน้าที่ประจำเครื่องแต่ละเครื่องจะกดดูยอดการจัดเก็บรายวัน ประกอบด้วยเงินสด เช็ค และบัตรภาษี ตรวจสอบกับเงินสด เช็ค และบัตรภาษีที่มีอยู่จริง หากยอดเงินไม่ตรงกัน เจ้าหน้าที่ต้องช่วยกันค้นหาสาเหตุจนกระทั่งมียอดตรงกัน จึงจะล้างเครื่องและพิมพ์ยอดสรุปรายงานต่างๆ ออกจากเครื่อง ต่อจากนั้นจะจัดทำ บ.ช.๒ (รายการเงินและแสดงมภ์อากร) จำนวน ๒ ฉบับ ระบุจำนวนเงินภาษีที่จัดเก็บได้ทั้งหมด แยกเป็นเงินสด เช็คและบัตรภาษี ดังนั้น ถึงแม้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ทราบว่า ใครนำเช็คมาชำระภาษีตรงตามแบบแสดงรายการหรือไม่ แต่ผู้ฟ้องคดีสามารถตรวจสอบได้ว่าในแต่ละวันมีการรับชำระภาษีเป็นเงินสด เช็ค และบัตรภาษี เป็นจำนวนเท่าใด การที่ผู้ฟ้องคดีไม่จัดให้มีการลงทะเบียนคุมเช็คที่จัดเก็บได้

/ประจำวัน...

ประจำวัน และไม่ทำการตรวจสอบทานอีกครั้งเพื่อความเรียบร้อยถูกต้องของงานจึงทำให้ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบเช็คที่รับชำระภาษีมาได้ รวมถึงการตรวจสอบการนำเงินภาษีที่รับชำระเป็นเงินสดไปแลกแคชเชียร์เช็คกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน ด้วย จึงเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริตขึ้น ถือได้ว่าเป็นความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน อีกทั้งเมื่อสิ้นวันทำการเจ้าหน้าที่ประจำเครื่องจะต้องตรวจสอบยอดเงินที่จัดเก็บได้ที่เป็นเงินสด เช็ค และบัตรภาษี ให้ถูกต้องตรงกันในการตรวจสอบยอดเงินนำส่งว่าถูกต้องหรือไม่ จะต้องตรวจสอบยอดจัดเก็บใน บ.ช.๕ (งบหน้าประเภทภาษีอากรประจำวัน) บวกด้วยยอดโอนคืนคลังของเงินคืนภาษีทุกประเภท ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม หักด้วยเงินโอนเพื่อจ่ายคืน ว่าตรงกันกับยอดรวมของจำนวนเงินสดและเช็คที่มีอยู่ หากผู้ฟ้องคดีตรวจสอบการแลกแคชเชียร์เช็คว่าตรงกันกับเงินสดที่มีอยู่จริงหรือไม่แล้ว การทุจริตก็จะไม่เกิดขึ้น แต่จากคำให้การของเจ้าหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีไม่เคยตรวจสอบการแลกแคชเชียร์เช็คและไม่เคยทักท้วงหรือตรวจสอบยอดเงินสดที่จัดเก็บได้กับแคชเชียร์เช็คที่แลกแต่อย่างใด

สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามหลักกฎหมายต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือรู้เห็นกับการกระทำ การหยิบประเด็นไม่ลงทะเลเบียนคุมเช็คมาลงโทษ ทั้ง ๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เองก็ยังมีหนังสือสอบถามทุกหน่วยงานว่าจะหามาตรการใดควบคุมและจัดทำทะเบียนคุมเช็คน่าจะเป็นการบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่ได้กำหนดไว้ แต่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ซึ่งกรณีเช่นนี้หน่วยงานของรัฐต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วย แต่กรณีของผู้ฟ้องคดี เป็นกรณีที่ไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่และไม่จัดทำทะเบียนคุมเช็คซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของผู้ฟ้องคดีเอง และทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อย่างไรก็ตามแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงโทษผู้กระทำผิดทั้งสองคนให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจนเต็มจำนวนความเสียหายแล้วแต่การเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้เงินร้อยละ ๔๐ ก็เป็นการกำหนดโดยแยกความรับผิดไว้เป็นการเฉพาะคนแล้ว มิได้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วม

/มาใช้...

มาใช้บังคับแต่อย่างใด ส่วนที่อ้างว่า มาตรฐานการลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วิถีฉัยไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และไม่มีมาตรฐานเดียวกันเมื่อลงโทษทางวินัยซึ่งเป็นโทษในทางปกครองโดยเห็นว่าไม่ใช้การกระทำประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โทษในทางแพ่งทางละเมิดก็ควรลงโทษเป็นแนวเดียวกันนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า การลงโทษทางวินัยเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการซึ่งเป็นบทกฎหมายต่างฉบับกัน ซึ่งในบางกรณีผู้ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงอาจไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางแพ่งก็ได้ เมื่อการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในอัตราร้อยละ ๔๐ ของความเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ และได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในอายุความหนึ่งปี ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๖๑/๒๕๔๔ หมายเลขแดงที่ ๙๕๒/๒๕๔๔ สิทธิเรียกร้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่ขาดอายุความตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมว่า การทุจริตเกิดขึ้นเพราะเจ้าหน้าที่นำเงินสดไปแลกซื้อแคชเชียร์เช็คจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน ไม่ตรงตามเงินสดที่จัดเก็บได้ ซึ่งการกระทำดังกล่าวอยู่นอกเหนืออำนาจการตรวจสอบของผู้ฟ้องคดี เพราะการส่งเงินของสำนักงานสรรพากรเขต จะส่งเป็นเช็คทั้งสิ้น ไม่มีการส่งเป็นเงินสด แคชเชียร์เช็คของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน มิได้มีเฉพาะฉบับที่สรรพากรนำเงินสดไปแลกซื้อเท่านั้น หากแต่ยังมีแคชเชียร์เช็คของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน ที่ผู้เสียหายนำมาชำระแต่ละวันเป็นจำนวนหลายสิบฉบับ แต่ละฉบับก็ส่งจ่ายผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทั้งสิ้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเช็คหรือแคชเชียร์เช็คฉบับใดเป็นของผู้เสียหายรายใด เพียงแค่ตรวจสอบยอดรวมว่านำส่งคลังครบถ้วนหรือไม่เท่านั้น จะเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีนำเงินส่งคลังครบถ้วนตามยอดจัดเก็บทุกวัน การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเปรียบเทียบกับผู้จัดการธนาคารทุกสาขาซึ่งไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเช็คทุกฉบับที่นำเข้าบัญชีและจ่ายเงินสดจะสมบูรณ์หรือไม่ เพราะเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติซึ่งถ้าเช็คฉบับใดขัดข้องก็สามารถดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่งต่อผู้ส่งจ่ายได้เช่นเดียวกัน การทุจริตของเจ้าหน้าที่มีทุกชั้นตอนตั้งแต่เจ้าหน้าที่รับเงินสด

/แต่ละเครื่อง...

แต่ละเครื่องสามารถนำเช็คของผู้อื่นมาแลกเงินสดที่ตนจัดเก็บได้ ซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมของผู้ฟ้องคดี สำหรับกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำคำให้การของผู้โต้แย้งกับบัญชาของผู้ฟ้องคดีที่ว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยตรวจสอบการแลกแคชเชียร์เช็คและไม่เคยทักท้วงหรือตรวจสอบยอดเงินสดที่จัดเก็บได้กับแคชเชียร์เช็คที่แลกแต่อย่างใด การหยิบยกคำให้การของเจ้าหน้าที่บางคนมาวินิจฉัยความผิดของผู้ฟ้องคดีคงจะไม่มีความเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี กล่าวคือ การควบคุมการปฏิบัติงาน ผู้ฟ้องคดีต้องควบคุมดูแลงานในหน้าที่อยู่เป็นประจำอยู่แล้ว ตั้งแต่งานธุรการ งานรับชำระภาษี งานคืนเงิน และงานสำรวจแหล่งภาษีจะเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีต้องควบคุมดูแลงานต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งอาจเกิดการทุจริตได้ทุกงาน เมื่อทุกงานจะมีหัวหน้างานที่แบ่งงานให้รับผิดชอบตามขั้นตอนอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ผู้ฟ้องคดีคงไม่มีเวลาไปตรวจสอบการทำงานโดยละเอียดของแต่ละคนได้ จึงต้องอาศัยหัวหน้างานกลับกรองให้และเสนอมาตามลำดับ ข้อเท็จจริงการทุจริตของเจ้าหน้าที่จะกระทำในวันที่มีการรับชำระภาษีจำนวนมาก ราย ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมได้อย่างทั่วถึง หากไม่มีการควบคุมคงจะต้องเกิดการทุจริตทุกวันจะเห็นได้ว่าในวันที่มีการชำระภาษีจำนวนน้อยรายเจ้าหน้าที่จะไม่กล้าทุจริต เพราะอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบดีว่างานของสรรพากรอำเภอในเขตกรุงเทพมหานครมีมากมาย จึงมีระเบียบการตรวจตัดเดือนตัดปีของสรรพากรพื้นที่และสรรพากรภาค ซึ่งมีหน้าที่มาตรวจการปฏิบัติงานรับชำระภาษีของอำเภอ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีต้องส่งรายงานการจัดเก็บเงินประจำวันพร้อมเทปตรวจสอบและไปนำส่งเงินให้สรรพากรพื้นที่เป็นประจำทุกวัน การทุจริตเกิดขึ้นผู้มีหน้าที่ตรวจสอบงานอำเภอต่างๆ ก็ไม่สามารถตรวจสอบพบการทุจริตดังกล่าว ซึ่งการตรวจสอบทุกเดือนจะใช้เจ้าหน้าที่จำนวนเป็น ๑๐ คน ขึ้นไป ก็ยังไม่สามารถตรวจสอบพบการทุจริต ลำพังผู้ฟ้องคดีเพียงคนเดียวก็ไม่สามารถตรวจสอบพบการทุจริตเช่นกัน การจะลงโทษผู้ฟ้องคดีคนเดียวว่าไม่ควบคุมดูแลงานคงไม่มีความเป็นธรรมอย่างแน่นอน อีกทั้งการทุจริตที่เกิดขึ้นผู้ฟ้องคดีก็เป็นผู้ตรวจพบและดำเนินการแจ้งความด้วยตนเอง ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่าตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องเป็นกรณีทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ซึ่งกรณีเช่นนี้หน่วยงานของรัฐต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วยเท่านั้น และเห็นว่าการลงโทษผู้ฟ้องคดีให้รับผิดชอบร้อยละ ๔๐ มีได้นำหลักกฎหมายนี้รวมมาใช้บังคับ อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒...

และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมาตรฐานการลงโทษต่างกัน โดยลงโทษทางวินัยและทางแพ่งต่างกัน เนื่องจากเป็นบทกฎหมายต่างฉบับกันนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าถึงแม้จะเป็นกฎหมายต่างฉบับกันแต่การตีความและเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องเป็นแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ การประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องผิดวินัยอย่างร้ายแรงและต้องรับโทษ ไล่ออก ปลดออก ซึ่งเป็นโทษจากฐานความผิดดังกล่าวด้วยและเป็นข้อความเดียวกันกับความรับผิดทางละเมิด เมื่อผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่บกพร่องและไม่เป็นการกระทำประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยเช่นกัน

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ที่สั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๔.๖๐ บาท (ที่ถูกต้องคือ ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท) เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งไม่รู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานและระเบียบที่เกี่ยวข้องแต่กลับวินิจฉัยโดยใช้ดุลพินิจให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดในมูลละเมิด การพิจารณาดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่าตามข้อ ๒๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งประกอบไปด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งเป็นกรรมการ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวมีผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว ทั้งในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งได้มีคณะกรรมการฯ เข้าร่วมประชุมพิจารณาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการในการประชุมแต่ละครั้งด้วยแล้ว

/ตั้งนั้น...

ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการ และการดำเนินการประชุมได้ปฏิบัติตามข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๑๓ ของระเบียบดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ หากกระทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เพียงใด

เมื่อรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งสรรพากรอำเภอเขตปทุมวัน โดยมีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานและควบคุมการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีอากรและเงินผลประโยชน์ของรัฐให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการ เหตุละเมิดเกิดจากการที่เช็คของสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวันซึ่งนำส่งคลังจำนวนรวม ๑๕ ฉบับ ไม่สามารถเรียกเก็บเงินตามเช็คได้คิดเป็นเงินจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท เนื่องจากนางสมหมาย เจ้าหน้าที่บัญชี และนายนที ลูกจ้างประจำ (นักการภารโรง) ได้ร่วมกันนำเช็คของบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ส่งจ่ายชำระหนี้ภาษีอากรมาแลกเงินภาษีอากรที่จัดเก็บได้เป็นเงินสดและนำเช็คจำนวน ๑๕ ฉบับ เข้าแทนที่เพื่อนำส่งคลังแล้วเบียดบังเงินจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีการมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน ที่ ๒/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๐ ให้นายदनัย เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร ๕ ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานบัญชีและบริการผู้เสียภาษี เป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้น โดยมีนางสมหมาย เจ้าหน้าที่สรรพากร ๓ เป็นผู้ปฏิบัติงานจัดทำบัญชีต่างๆ ตามระเบียบงานสรรพากรจัดทำรายงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร การนำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลัง และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้ฟ้องคดีได้มอบหมายให้นางสมหมาย เป็นผู้นำเงินสดที่จัดเก็บได้จากการรับชำระภาษีอากรไปแลกแคชเชียร์เช็คที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน และมอบหมายให้เป็นผู้นำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลัง ซึ่งในการนำเงินสดไปแลกเป็นแคชเชียร์เช็คนั้น ฟังได้ว่าเป็นการนำเงินสดไปแลกในแต่ละคราวเป็นจำนวนมาก เมื่อแลกแคชเชียร์เช็คมาแล้วก่อนที่จะนำส่งคลังผู้ฟ้องคดีมิได้ตรวจสอบว่าจำนวนเงินสดที่นำไปแลกแคชเชียร์เช็คในแต่ละวันมีจำนวนเงินตรงกับแคชเชียร์เช็คที่แลกซื้อจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวันหรือไม่ อันเป็นการไม่ควบคุมดูแลให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติราชการด้วยความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบแบบแผน

/ของทาง...

ของทางราชการ เป็นช่องทางให้นางสมหมาย ถือโอกาสเบียดบังยักยอกเงินสดแล้วนำเช็ค ซึ่งมีจำนวนยอดเงินเท่าที่ตนเองยักยอกเข้าแทนที่ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีและนางสมหมาย ได้ให้การต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสอดคล้องกันว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยตรวจสอบการแลกเช็คเชียร์เช็ค และไม่เคยทักท้วงหรือตรวจสอบยอดเงินสดที่จัดเก็บได้กับเช็คเชียร์เช็คที่แลกชื่อ อันเป็นช่องทางให้นางสมหมาย กระทำการเบียดบังยักยอกเงินดังกล่าว ประกอบกับการนำเงินส่งคลังฟังได้ว่า เช็คซึ่งนางสมหมาย นำเข้าแทนที่จำนวนรวม ๑๕ ฉบับนั้น เป็นเช็คที่ได้มีการนำส่งคลังของสำนักงานสรรพากร เขตปทุมวันในเดือนเมษายน ๒๕๔๑ จำนวน ๔ ฉบับ คิดเป็นเงินตามมูลค่าเช็ค ๒,๒๑๐,๐๐๐ บาท เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๑ จำนวน ๖ ฉบับ คิดเป็นเงินตามมูลค่าเช็ค ๑,๗๔๐,๐๐๐ บาท และเดือนมิถุนายน ๒๕๔๑ จำนวน ๕ ฉบับ คิดเป็นเงินตามมูลค่าเช็ค ๑,๙๒๔,๐๒๔ บาท รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท จึงฟังได้ว่าการกระทำ ละเมิดดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นในคราวเดียวกัน หากแต่เป็นการกระทำละเมิดต่างวาระต่างคราว สืบเนื่องกันด้วยแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวัง ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเป็นช่องทางให้ผู้ได้บังคับบัญชา กระทำละเมิดเบียดบังยักยอกเงินภาษีอากรได้ต่างวาระสืบเนื่องกัน พฤติการณ์ดังกล่าว ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ทรัพย์สินของทางราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับสัดส่วน แห่งความรับผิดชอบนั้น เมื่อรับฟังได้ว่าในขณะที่เกิดเหตุนายदनัย ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้างานบัญชี และบริการผู้เสียภาษี โดยมีนางสมหมาย เป็นผู้ช่วยในการปฏิบัติงานนายदनัย จึงเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับนางสมหมาย และมีหน้าที่ควบคุมดูแล การปฏิบัติงานของนางสมหมายโดยตรง ส่วนผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นถัดไป เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมตามข้อเท็จจริงในคดีนี้แล้ว เห็นว่าผู้ฟ้องคดีควรรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการร้อยละ ๔๐ ของจำนวน เงินค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้จัดให้มีการลงทะเลเบียนคุมเช็คที่จัดเก็บได้ประจำวันทำให้ไม่สามารถควบคุม และตรวจสอบเช็คที่รับชำระภาษีอากรมาได้ และไม่ได้อตรวจสอบยอดเงินภาษีที่จัดเก็บได้

/ในแต่ละวัน...

ในแต่ละวันว่ามีจำนวนเงินตรงตามแคชเชียร์เช็คหรือไม่ เป็นช่องทางให้ผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีกระทำการทุจริตดังกล่าวถือว่าการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่ทางราชการร้อยละ ๔๐ เป็นเงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นผู้ตรวจพบการกระทำทุจริตและดำเนินการแจ้งความด้วยตนเอง โดยผู้ทุจริตยอมรับสภาพหนี้เป็นเช็คสามารถนำมาเปลี่ยนเป็นเงินสดส่งจ่ายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นั้น เห็นว่า การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังที่ผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีได้กระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ประกอบกับในการตรวจสอบการทุจริตนั้น สำนักงานภาษีสรรพากรพื้นที่ ๒ เป็นผู้ตรวจพบเช็คขัดข้องที่ไม่สามารถเรียกเก็บเงินตามเช็คได้ จึงสงสัยว่ามีพฤติการณ์อันไม่สุจริตระหว่างผู้ส่งจ่ายเช็คและเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน และได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๒๒/๑๔๒๒๗ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยไม่เป็นแนวทางเดียวกัน และไม่ใช่วินิจฉัยเดียวกันนั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้ใช้ดุลพินิจวินิจฉัยไปตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานซึ่งไม่จำเป็นต้องมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องมีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใตว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการสอบสวนหาผู้ที่ต้องรับผิดชอบละเมิดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้ จึงไม่อาจรับฟังได้ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งที่ (สภ. ๑) ๑๙๓/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๒ ลงโทษลดชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ขึ้น แสดงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบตัวผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าเสียหายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ให้ผู้ฟ้องคดี

ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงขาดอายุความนั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการและแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ การออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการออกคำสั่งภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี ตามข้อ ๑๘ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้หลักลูกหนี้ร่วมมาบังคับ โดยได้มีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดทั้งสองคนรับผิดชอบชดใช้คนละกึ่งหนึ่ง และให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบร้อยละ ๔๐ ด้วย การกระทำดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดให้แบ่งความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับนั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยให้นางสมหมาย และนายนที ร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหาย เนื่องจากร่วมกันทุจริตก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ แต่หากทางราชการได้รับการชำระเต็มจำนวนความเสียหายแล้วให้คืนเงินส่วนที่ได้รับไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดีตามสัดส่วนและความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีต่อไป การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ในอัตราร้อยละ ๔๐ ของความเสียหาย จึงไม่ใช่กรณีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบลูกหนี้ร่วมแต่อย่างใด และแม้ว่าตามคำสั่งดังกล่าวจะไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า เมื่อได้รับชำระหนี้จากบุคคลทั้งสองครบจำนวนความเสียหายแล้วให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดีตามสัดส่วนความรับผิดชอบต่อไปก็ตามหาได้ทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวไม่สมบูรณ์ไม่ ทั้งนี้ การคืนเงินที่ได้รับไว้เกินจากผู้ฟ้องคดีในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้มีการชำระเงินแก่ทางราชการแล้วคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นกระบวนการและขั้นตอน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องปฏิบัติต่อไปภายหลังจากได้รับการชำระหนี้ครบถ้วนเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ที่สั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ศาลปกครองชั้นต้นมิได้หยิบยกข้อเท็จจริงและ
ข้อกฎหมายในบางประเด็นขึ้นมาพิจารณา จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาทุกประเด็น
ใหม่และผู้ฟ้องคดีขอโต้แย้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นดังนี้

ตามคำสั่งที่ (สภ.๑) ๑๖๗๘/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นคำสั่งของสรรพากรภาค ๑
ซึ่งปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การใดๆ ที่ผู้รับมอบอำนาจกระทำไปจึงถือว่า
กระทำไปในนามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมาเปลี่ยนแปลงคำสั่ง
ของผู้รับมอบอำนาจคงจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดี
จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงโดยหยิบยกประเด็นไม่จัดให้มีการลงทะเบียนคุมเช็ค
ที่ได้รับมาทำให้ไม่สามารถตรวจสอบถึงเช็คที่รับชำระได้ เป็นเหตุให้เกิดการทุจริตขึ้นนั้น
ตามคำสั่งแบ่งงานของสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน ที่ ๑๗๒/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๒๗
พฤศจิกายน ๒๕๓๙ คำสั่งสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน ที่ ๒/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน
๒๕๔๐ และคำสั่งสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน ที่ ๓/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม
๒๕๔๑ ได้มอบหมายให้นายมงคล จันทโรจธรณ์ เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร ๖ หัวหน้างาน
รับชำระภาษีรับผิดชอบนำเงินและเอกสารแทนตัวเงิน (เช็ค) ไปเก็บรักษา ณ ศูนย์รักษ
สถานที่ตำรวจนครบาลปทุมวัน และนำเงินดังกล่าวมาปฏิบัติตามระเบียบในวันรุ่งขึ้นตลอดจน
นำเงินส่งคลัง นายมงคลจะต้องมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของนายदनัยโดยตรง
ในการเก็บรักษาเงินและนำเงินสดแลกเช็คจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน
ตลอดจนตรวจจำนวนเช็คที่เก็บรักษาให้ถูกต้องครบถ้วน ผู้ฟ้องคดีในฐานะสรรพากรอำเภอ
จึงไม่สามารถสอบรายละเอียดของเช็คแต่ละฉบับ เพียงแต่ดูยอดรวมในขั้นตอนการนำส่งคลัง
ว่าตรงกับยอดจัดเก็บหรือไม่ ซึ่งจะสอดคล้องกับ ข้อ ๓๑ และข้อ ๓๕ ของระเบียบกรมสรรพากร
ว่าด้วยการชำระภาษีอากรและรายรับอื่นด้วยเครื่องออกใบเสร็จรับเงินชนิด POS
พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และสรรพากรอำเภอไว้ว่าให้สรรพากรอำเภอ
ทำการตรวจสอบจำนวนเงินที่เก็บได้กับยอดเงินในเทปตรวจสอบและรายการในสมุดเงินสด
ว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ แสดงให้เห็นว่า ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดหน้าที่แต่ละขั้นตอน
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละคนไว้ให้ตรวจสอบซึ่งกันและกันอยู่แล้ว จะเห็นได้ว่าวิญญูชน
ซึ่งเป็นสรรพากรอำเภอไม่สามารถตรวจสอบรายละเอียดเช็คทุกฉบับได้ ประกอบกับ
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยอมรับว่าทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน (ทะเบียนคุมเช็ค) ไม่สามารถ

/ควบคุมการ...

ควบคุมการทุจริตได้ จึงมีหนังสือ ที่ กค ๐๘๑๔/๓๓๕๒ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๐
 จะหามาตรการใดควบคุมและจัดทำทะเบียนคุมเช็ค กรณีดังกล่าวจึงน่าจะเป็นความบกพร่อง
 ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบทั้งหมด ทั้งนี้ตามมาตรา ๘ วรรคสาม
 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อีกทั้งประเด็นนี้
 ศาลปกครองกลางได้เคยมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๓๘๘๘/๒๕๔๔ หมายเลขแดง
 ที่ ๑๐๐๐/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ ระหว่างนางสาวนวนน้อย ศรีรุ่งโรจน์
 ผู้ฟ้องคดี กรมสรรพากร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกระทรวงการคลัง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 จึงเห็นได้ว่าการยกประเด็นนี้มาลงโทษ จึงไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

สำหรับการยกประเด็นกรณีรับชำระภาษีด้วยเช็ค ซึ่งด้านหลังเช็คจะต้อง
 ระบุรายละเอียดของผู้ส่งจ่ายเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้นั้น ข้อเท็จจริงในการรับชำระภาษี
 ในวันที่เกิดการทุจริตมีเช็คจำนวนหลายร้อยฉบับจนถึงพันกว่าฉบับ มีจำนวนการ
 ออกใบเสร็จถึง ๗,๓๒๒ ราย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างว่าทางสำนักงานเขตมีปริมาณ
 งานมากเฉพาะวันที่ ๗ และวันที่ ๑๕ ของเดือนเท่านั้น ก็ไม่ถูกต้องเนื่องจากในเดือน
 พฤษภาคมเป็นเดือนที่ต้องชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปีของบริษัท จึงมีผู้มายื่นชำระภาษี
 จำนวนมากตลอดทั้งเดือนเช่นเดียวกับวันที่ ๗ และวันที่ ๑๕ ผู้ฟ้องคดีในฐานะสรรพากร
 อำเภอ ไม่สามารถตรวจเช็คทุกฉบับก่อนนำส่งคลังได้ว่าใครเป็นผู้ชำระ อีกทั้งเมื่อเช็ค
 ที่ทุจริตขัดข้องไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ก็มีการตั้งเป็นลูกหนี้ค้างชำระไว้ จึงสามารถ
 เรียกร้องจากผู้ส่งจ่ายเช็คได้ ทั้งนี้เช็คบางฉบับก็ได้รับชำระหนี้แล้ว ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 ก็ได้ดำเนินคดีอาญากับผู้ส่งจ่ายเช็คแล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 ก็มีส่วนต้องรับผิดชอบในกรณีละเมิดด้วยเนื่องจากระบบการดำเนินงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 เองที่มีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานและแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานสรรพากร
 เขตปทุมวันเอง รวมทั้งมีระเบียบการตรวจสอบการปฏิบัติงานในสำนักงานสรรพากร
 เขตปทุมวันอยู่ทุกไตรมาสและทุกเดือน เมื่อบุคลากรที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คัดเลือกและแต่งตั้ง
 ให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้กระทำผิดเสียเองและคณะผู้ตรวจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 ก็ไม่สามารถตรวจสอบการทุจริตได้ จนล่วงเลยเวลามาหลายเดือนเกินระยะเวลาอันสมควร
 ส่วนหนึ่งจึงถือได้ว่าเกิดจากความบกพร่องจากระบบการดำเนินงานส่วนรวม ซึ่งข้อเท็จจริง
 ดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้ยกขึ้นต่อสู้ไว้แล้วในศาลปกครองชั้นต้น แต่ศาลมิได้วินิจฉัยให้
 เมื่อคดีหมายเลขดำที่ ๓๘๘๘/๒๕๔๔ หมายเลขแดงที่ ๑๐๐๐/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม

๒๕๔๗ มีลักษณะเช่นเดียวกับคดีของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้หยิบยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นพิจารณาจึงเป็นการกำหนดความรับผิดชอบที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลพิจารณาในประเด็นนี้ด้วย

สำหรับประเด็นผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองวินิจฉัยไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เมื่อโทษทางวินัยและทางแพ่ง มุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างร้ายแรงเช่นเดียวกัน และเขียนถ้อยคำไม่แตกต่างกัน ซึ่งการลงโทษทางวินัยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ต้องรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยเป็นแนวทางเดียวกัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงเป็นกรณีลงโทษทางแพ่งสูงกว่าทางวินัย (อาญา) และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้พิจารณาลดโทษให้ผู้ฟ้องคดี ตามหลักกฎหมายทั่วไป ต้องยกประโยชน์ให้จำเลย จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้เงินดังกล่าว ส่วนประเด็นอายุความใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต้องเรียกร้องภายในกำหนดอายุความสองปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และข้อ ๑๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้สิทธิเรียกร้องเกินสองปี จึงขาดอายุความ แต่ศาลวินิจฉัยให้ถืออายุความหนึ่งปีนับแต่ได้รับแจ้งจากกระทรวงการคลังตามข้อ ๑๘ วรรคสอง ของระเบียบฉบับดังกล่าว น่าจะไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ประกอบกับกรณีของผู้ฟ้องคดีเมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งกระทำในนามสรรพากรภาค ๑ ซึ่งปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๑๐ ของความเสียหายที่เกิดขึ้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิเห็นเป็นอย่างอื่น เพราะถือว่าสรรพากรภาค ๑ ทำหน้าที่แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว เมื่อต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๔๐ ของความเสียหายที่เกิดขึ้น จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นตรงกัน จึงต้องใช้อายุความสองปี ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คดีจึงขาดอายุความใช้สิทธิเรียกร้องแล้ว ประกอบกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งตามความเห็น

/ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒...

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องจัดให้มีเหตุผลซึ่งประกอบด้วย (๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ (๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง (๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ แต่คำสั่งดังกล่าวได้นำหลักกฎหมายที่อ้างมาซึ่งบังคับกล่าวคือได้สั่งให้ผู้ทุจริตทั้งสองคนชดใช้ค่าเสียหายจนเต็มจำนวนความเสียหายแล้วยังเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายอีกร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายทั้งหมดจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้โต้แย้งไว้แต่ศาลปกครองชั้นต้นกลับหยิบยกมาวินิจฉัยว่า หากทางราชการได้รับชดใช้จนเต็มจำนวนความเสียหายแล้วให้คืนส่วนที่ได้รับเกินตามสัดส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไปและศาลปกครองชั้นต้นยังวินิจฉัยต่อไปว่า แม้คำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายจะไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าเมื่อได้รับชำระหนี้จากผู้ทุจริตทั้งสองจนครบจำนวนความเสียหายแล้วให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดีตามสัดส่วนความรับผิดต่อไป ก็หาได้ทำให้คำสั่งให้ชดใช้เงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สมบูรณ์ไม่ เมื่อคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้ ตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๙๔๙/๒๕๔๖ และที่ ๒๗๔๗/๒๕๔๖ กรณีเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองแม้ว่าจำเลยมิได้ยกขึ้นต่อสู้ก็ตาม จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดเพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบเพียงครึ่งหนึ่งเช่นเดียวกับคดีของนางสาวนวลน้อย ซึ่งก็เป็นกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับคดีของผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแก้อุทธรณ์ในทำนองเดียวกันว่า แม้คำสั่งที่ (สภ.๑) ๑๖๗๘/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะเป็นคำสั่งที่ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่การสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการในอัตราร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหาย เป็นการสั่งการตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นการสั่งการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดสำหรับกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีมิได้จัดให้มีการลงทะเบียนคุมเชคที่ผู้ชำระภาษีได้ส่งจ่ายชำระให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้เป็นเหตุให้เกิดการทุจริตนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงานมีหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้

/เมื่อมิได้...

เมื่อมิได้กระทำจนเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตขึ้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ แต่ผู้ฟ้องคดีก็ยังคงมีหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้ จึงหาพ้นความรับผิดชอบไม่ กรณีจึงมิใช่ความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างใด เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ หากแต่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ซึ่งกรณีเช่นนี้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วย แต่กรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่และไม่จัดทำทะเบียนคุมเช็คซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของผู้ฟ้องคดีจะต้องจัดทำ เมื่อมิได้กระทำจึงต้องรับผิดชอบในผลนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าในวันเกิดเหตุมีการชำระภาษีด้วยเช็คนับพันฉบับ และมีการออกไปเสร็จรับเงินถึง ๗,๓๒๒ ราย และเดือนพฤษภาคม เป็นเดือนที่มีการชำระภาษีนิติบุคคลประจำปีของผู้เสียภาษีจำนวนมาก หากผู้ฟ้องคดีจัดทำทะเบียนคุมเช็คที่จัดเก็บได้ประจำวัน ก็จะสามารถตรวจสอบเช็คที่รับชำระภาษีได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีมิได้ตรวจสอบยอดเงินสดที่รับชำระภาษีว่ามีจำนวนตรงกับแคชเชียร์เช็คที่แลกชื่อมาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวันหรือไม่ จึงเป็นช่องทางให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำเช็คของบุคคลภายนอกที่มีได้ส่งชำระภาษีมาแทนที่เงินสดที่จัดเก็บได้เพื่อนำส่งคลัง

สำหรับกรณีอุทธรณ์ว่า ระบบการดำเนินงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ บกพร่อง จึงต้องร่วมรับผิดชอบในกรณีละเมิดด้วย อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้คัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานและแต่งตั้งให้มาปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตปทุมวัน รวมทั้งมีระเบียบการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกไตรมาสแต่ไม่สามารถตรวจพบการทุจริตได้ จนล่วงเลยเวลาหลายเดือน ถือว่าเกิดจากความบกพร่องของการดำเนินงานส่วนรวมด้วยนั้น เห็นว่าการส่งเจ้าหน้าที่และผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติงานก็เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการและเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้นให้เป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด สำหรับกรณีอุทธรณ์ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองวินิจฉัยความรับผิดทางละเมิดไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันนั้น เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด

ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกัน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ และแจ้งผลคำวินิจฉัยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ จึงเป็นการออกคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งปี ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๑๘ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีข้างต้น คดีจึงไม่ขาดอายุความใช้สิทธิเรียกร้องแต่อย่างใด

ส่วนกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๔๐ ของความเสียหาย มิใช่กรณีให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมแต่อย่างใด เนื่องจากแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยให้นายนทีและนางสมหมายร่วมกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจนเต็มจำนวนความเสียหายหากทางราชการได้รับชำระเต็มจำนวนความเสียหายก็ให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดีตามสัดส่วนความรับผิดชอบต่อไป ซึ่งแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีได้แจ้งข้อความดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบก็ไม่มีผลให้คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สมบูรณ์แต่อย่างใด ประกอบกับแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงโทษผู้กระทำผิดทั้งสองคนตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยให้รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายทั้งหมดเนื่องจากการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ทั้งสองคน มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จึงบังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตทั้งสองจึงต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม แต่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ทั้งสองไม่ควบคุมดูแลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ พฤติการณ์เป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้นำมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงลดส่วนแห่งความรับผิดให้ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยให้ยกฟ้องของผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยรับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งสรรพากรอำเภอเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานและควบคุมการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีในเขตปทุมวัน ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยมีนายदनัย ศรีพรหมมา เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร ๕ ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานบัญชีและบริการผู้เสียภาษี มีนางสมหมาย พัชรวงศ์ศักดิ์ เจ้าหน้าที่สรรพากร ๓ เป็นผู้ช่วยในการปฏิบัติงานของนายदनัย กับปฏิบัติจัดทำบัญชีต่างๆ ตามระเบียบงานสรรพากร จัดทำรายงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร นำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลังและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย และมีนายหนที นิมอนงค์ เป็นลูกจ้างประจำ (นักการภารโรง) ทั้งนี้ตามคำสั่งสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวันที่ ๒/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๐ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ ๒ ที่ กค ๐๘๒๒/๑๔๒๒๗ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑ รายงานว่าได้ตรวจสอบข้อมูลเช็คขัดข้องของสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน จำนวน ๑๕ ฉบับ เป็นที่น่าสงสัยว่ามีพฤติกรรมไม่สุจริตร่วมกันระหว่างผู้ส่งจ่ายเช็คกับเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน สรรพากรภาค ๑ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ (สภ.๑) ๘๕๘/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและคำสั่งที่ (สภ.๑) ๑๖๗๘/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่าการนำเช็คที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรับชำระภาษีทั้ง ๑๕ ฉบับ เข้าแทนที่เงินภาษีอากรที่จัดเก็บได้เป็นเงินสด ทำให้เงินสดที่จะต้องนำส่งคลังขาดหายไปจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท ซึ่งเกิดขึ้นในขั้นตอนการแลกซื้อแคชเชียร์เช็คจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน เพื่อนำเงินส่งคลังโดยนายหนที (นักการภารโรง) เป็นผู้นำเช็คทั้ง ๑๕ ฉบับ ซึ่งเป็นเช็คของบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการชำระภาษีเข้ามาและนางสมหมายได้นำเช็คทั้ง ๑๕ ฉบับ เข้าสลับสับเปลี่ยนเงินสด จึงถือว่านางสมหมายและนายหนทีเบียดบังยกยอกเงิน

/ภาษีอากร...

ภาษีอากรของรัฐอันเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
 สำหรับตนเองและผู้อื่น ถือได้ว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการเป็นความผิดวินัย
 อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕
 ควรรับโทษไล่ออก ส่วนความรับผิดทางแพ่งเห็นควรให้นายนทีและนางสมหมายชดใช้
 ค่าเสียหายแก่ทางราชการคนละร้อยละ ๔๐ ของความเสียหายทั้งหมด สำหรับผู้ฟ้องคดี
 ในฐานะสรรพากรอำเภอเขตปทุมวันในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงานมิได้จัดให้มี
 สมุดทะเบียนคุมเช็คที่ได้รับชำระในแต่ละวันทำให้ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบเช็ค
 ที่รับชำระภาษีมาได้และการนำเงินสดแลกซื้อแคชเชียร์เช็คไม่น่าจะรวมอยู่ทำงานบัญชี
 เพียงแห่งเดียว ซึ่งเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้นางสมหมายและนายนทีผู้ใต้บังคับบัญชา
 นำเช็คที่ไม่เกี่ยวข้องกับการชำระภาษีเข้ามาและเบียดบังยกยอกเงินไปเป็นประโยชน์
 ส่วนตนหรือผู้อื่นทำให้ราชการเสียหายถือได้ว่า มิได้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย
 และระเบียบของทางราชการกับมิได้ควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ
 ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดตามมาตรา ๘๕ แห่ง
 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ควรได้รับโทษลดขั้นเงินเดือน
 ๑ ขั้น ส่วนความรับผิดทางแพ่งนายदनัยในฐานะหัวหน้างานบัญชีและบริการผู้เสียภาษี
 และผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชามีได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา
 เป็นช่องทางให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุจริตเบียดบังยกยอกเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์
 ส่วนตนหรือผู้อื่น จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการในอัตราส่วนคนละร้อยละ ๑๐
 ของความเสียหายทั้งหมด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งที่ (สภ.๑) ๑๙๓/๒๕๔๒ ลงวันที่
 ๒ สิงหาคม ๒๕๔๒ ลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑ ขั้น และคำสั่งที่ (สภ.๑)
 ๑๙๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๒ ลงโทษภาคทัณฑ์นายदनัยหัวหน้างานบัญชี
 ส่วนความรับผิดในทางแพ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่านายนทีและนางสมหมายต้องรับผิด
 คนละร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายที่เกิดขึ้น ส่วนผู้ฟ้องคดีและนายदनัยไม่ต้องรับผิด
 ทางแพ่งแต่อย่างใด และส่งสำนวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า
 ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงานมิได้จัดให้มีการลงทะเบียนคุมเช็ค
 ที่จัดเก็บได้ประจำวันทำให้ไม่สามารถควบคุมดูแลตรวจสอบเช็คที่รับชำระภาษีมาได้
 กับทั้งมิได้ตรวจสอบยอดเงินภาษีที่จัดเก็บไว้เป็นเงินสดในแต่ละวันว่ามีจำนวนตรง
 ตามแคชเชียร์เช็คที่แลกซื้อมาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวันหรือไม่

/เป็นช่องทาง...

เป็นช่องทางให้นายหนี่และนางสมหมายนำเช็คของบุคคลภายนอกที่มีได้สั่งจ่ายชำระภาษีอากร มาแลกเงินภาษีอากรที่จัดเก็บได้เป็นเงินสดโดยนำเช็คทั้ง ๑๕ ฉบับเข้าแทนที่เพื่อนำส่งคลัง การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหาย แก่ทางราชการร้อยละ ๔๐ ของความเสียหายทั้งหมดเป็นเงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือ ลับ ส่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวนี้

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบถึงตัวผู้ต้อง รับผิดชอบทางละเมิดตั้งแต่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งพ้นกำหนดอายุ ความสองปีแล้ว การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าให้ถืออายุความหนึ่งปีนับแต่ได้รับแจ้ง จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามข้อ ๑๘ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น ไม่น่าจะถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย มิฉะนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาจใช้เวลาพิจารณา เป็นเวลาหลาย ๆ ปีแล้วจึงแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงจะเริ่มนับอายุความหนึ่งปีอันเป็น การขยายอายุความตามหลักสองปีตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งกระทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบค่าสินไหม ทดแทนในอัตราร้อยละ ๑๐ ของค่าเสียหายทั้งหมด และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าผู้ฟ้องคดี ต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายทั้งหมด จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เห็นตรงกัน จึงจะนำอายุความหนึ่งปีตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

/มาใช้บังคับ...

มาใช้บังคับไม่ได้ นั้น พิจารณาแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งที่ (สภ.๑) ๘๕๘/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง โดยคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้มีหนังสือที่ กค ๐๘๔๑.๓๑/(พิเศษ) ๒๖ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ มีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงานมิได้ควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ควรได้รับโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ (สภ.๑) ๑๙๓/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๒ ลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ส่วนคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ได้รายงานผลการสอบสวนตามหนังสือที่ กค ๐๘๒๒/พิเศษ/๒๓๑๑ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๒ โดยมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีและนายदनัยในฐานะผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานมิได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตขึ้น จึงต้องรับผิดชอบร้อยละ ๑๐ ของความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่ากรณีละเมิดดังกล่าวเกิดจากนายนทีและนางสมหมายเจตนากระทำการทุจริตเบียดบังยกยอกเงินรายได้แผ่นดินทำให้ราชการเสียหาย จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าเสียหายคนละกึ่งหนึ่งของค่าเสียหายทั้งหมด ส่วนผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจึงไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำดังกล่าวและเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือที่ กค ๐๘๔๑.๑๐/๒๔๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความเห็นว่าความเสียหายที่เกิดแก่เงินภาษีอากรของรัฐ เกิดจากการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่โดยอาศัยความประมาทเลินเล่อและไม่เอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชาที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการกับทั้งมิได้ตรวจสอบยอดเงินภาษีที่จัดเก็บได้เป็นเงินสดในแต่ละวันว่ามีจำนวนตรงตามแคชเชียร์เช็คที่แลกซื้อมาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวันหรือไม่ เป็นช่องทางให้นางสมหมายและนายนที ผู้ใต้บังคับบัญชานำเช็คของบุคคลภายนอกที่มีได้ส่งจ่ายชำระภาษีอากรมาสลับสับเปลี่ยนกับเงินสดที่เก็บได้เพื่อนำส่งคลัง ถือเป็นกรกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายแก่ทางราชการร้อยละ ๔๐ เป็นเงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือที่ กค ๐๕๓๐.๕/๑๓๙๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือลับด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐

/ลงวันที่...

ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เห็นว่าเจ้าหน้าที่ (ผู้ฟ้องคดี) ไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตรวจสอบแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีความเห็นแตกต่างกัน อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจึงมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติว่า สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบตามหนังสือที่ กค ๐๕๓๐.๕/๑๓๙๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กรณีจึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ข้อโต้แย้งที่ว่าอายุความใช้สิทธิเรียกร้องในกรณีนี้จึงมีกำหนดสองปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงไม่อาจรับฟังได้

ประเด็นที่สอง คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ที่สั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้ค่าเสียหายร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายทั้งหมด เป็นเงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คดีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาก่อนว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

ข้อเท็จจริงรับกันว่า นายนที่ร่วมกับนางสมหมาย ซึ่งมีหน้าที่จัดทำบัญชีและนำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลัง โดยนำเช็คของบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่เช็คที่ส่งจ่าย

/ชำระภาษี...

ชำระภาษีสลับสับเปลี่ยนกับเงินสดที่เก็บได้ในเดือนเมษายน ๒๕๔๑ จำนวน ๔ ฉบับ เป็นเงินจำนวน ๒,๒๑๐,๐๐๐ บาท ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๑ จำนวน ๖ ฉบับ เป็นเงินจำนวน ๑,๗๔๐,๐๐๐ บาท และในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๑ จำนวน ๕ ฉบับ เป็นเงินจำนวน ๑,๙๒๔,๐๒๔ บาท รวมเช็ค ๑๕ ฉบับ เป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท จากการสอบสวนพยานหลักฐานและคำให้การของนางสมหมายและนายหน้าเชื่อว่า การสลับสับเปลี่ยนเงินสดที่เก็บได้กับเช็คทั้ง ๑๕ ฉบับดังกล่าว เกิดขึ้นในขั้นตอนการแลกซื้อ แลกซื้อเช็คเพื่อนำเงินส่งคลัง มีบุคคลเกี่ยวข้องกับขั้นตอนดังกล่าวคือนายदनัย เจ้าหน้าที่ บริหารงานสรรพากร ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานบัญชีและบริการผู้เสียภาษี กับนางสมหมายเจ้าหน้าที่สรรพากร ๓ การนำเงินส่งคลังแต่ละวันหมายถึงการนำเงินสด แลกซื้อเช็คเพื่อนำส่งคลังด้วย เหตุทุจริตเกิดขึ้นในขั้นตอนการแลกซื้อเช็ค แลกซื้อเช็คเพื่อนำเงินส่งคลัง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีจากผู้เสียภาษีแต่ประการใด โดยขั้นตอนการส่งเงินสด เช็ค และบัตรภาษีที่ได้รับชำระภาษีในแต่ละวันเมื่อสิ้นวันทำการ ในช่วงก่อนที่นายมงคล จันทโรจธณ์ หัวหน้างานรับชำระภาษีจะได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นกรรมการเก็บรักษาเงินในตู้নিরภัย เจ้าหน้าที่รับเงินจะส่งมอบเงินสด เช็ค และบัตรภาษี ที่จัดเก็บได้ในแต่ละวันส่งให้นางสมหมาย เจ้าหน้าที่บัญชีพร้อม บ.ช.๒ (รายการเงิน และแสดมภ์อากร) แต่ถ้านางสมหมายไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่จะส่งให้นายदनัย หัวหน้างานของนางสมหมาย ต่อมาเมื่อนายมงคล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเก็บรักษา เงินในตู้নিরภัย เจ้าหน้าที่รับเงินจะส่งเงินสดให้นายมงคล โดยนายदनัยจะเป็นผู้ลงนามว่า ได้รับเงินไว้ถูกต้องแล้วและผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ลงนามรับเงินจากเจ้าหน้าที่บัญชีเพื่อส่งมอบ ให้กรรมการรักษาเงินไปฝากเก็บในตู้নিরภัย โดยฝากไว้ที่สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน และจะนำกลับมาไว้ที่สำนักงานในตอนเช้าและส่งมอบให้นางสมหมายดูแลรักษาจนกระทั่ง ถึงเวลานำไปฝากที่ตู้নিরภัยเช่นนี้ทุกวัน จนถึงกำหนดนำเงินส่งคลัง (ภายใน ๓ วันทำการ) นางสมหมายจะเป็นผู้จัดทำใบนำส่งเงินและเป็นผู้ดำเนินการนำเงินสดที่ได้รับชำระภาษี อากรแลกซื้อเช็ค แลกซื้อเช็คจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน แล้วนำเช็คและเช็คที่ได้รับชำระภาษีอากรส่งคลังที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นยุติได้ว่าการทุจริตเกิดขึ้นในขั้นตอนระหว่างการนำเงินส่งคลัง โดยนางสมหมายได้แลกซื้อเช็ค แลกซื้อเช็ค น้อยกว่าเงินสดที่จัดเก็บได้โดยร่วมกับนายหน้า ยักยอกเบียดบังเงินของทางราชการที่จัดเก็บได้จำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท โดยการ

/สลับสับ...

สลับสับเปลี่ยนกับเช็คของบุคคลภายนอกจำนวน ๑๕ ฉบับ ผู้ฟ้องคดีในฐานะสรรพากรอำเภอ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงานมีภาระหน้าที่ต้องลงนามในหนังสือนำส่งเงินค่าภาษีอากรต่อธนาคารแห่งประเทศไทย แต่มิได้ตรวจสอบยอดรวมของเงินภาษีที่จัดเก็บได้เป็นเงินสดในแต่ละวันว่ามีจำนวนตรงกับแคชเชียร์เช็คที่แลกซื้อมาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวันหรือไม่ คงตรวจสอบเฉพาะยอดรวมภาษีที่จัดเก็บได้แต่ละวัน เท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีภาระหน้าที่ต้องควบคุมดูแลเงินจำนวนมากในแต่ละวัน ตามภาวะวิสัยของบุคคลในหน้าที่เช่นผู้ฟ้องคดีต้องใช้ความระมัดระวังดูแลโดยรอบคอบในการตรวจสอบจำนวนเงินสดที่จัดเก็บได้ว่ามีจำนวนตรงตามแคชเชียร์เช็คที่แลกซื้อหรือไม่ การตรวจสอบจำนวนเงินสดกับแคชเชียร์เช็คที่แลกซื้อจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวัน ในแต่ละวันเป็นเรื่องไม่ยุ่งยากสามารถกระทำได้โดยง่ายและอยู่ในภาวะวิสัยที่ผู้ฟ้องคดีจะกระทำได้ในแต่ละวัน และผู้ฟ้องคดีควรต้องตรวจสอบด้วยตนเองในแต่ละวัน ทั้งนี้เป็นช่วงโอกาสก่อให้เกิดการทุจริตได้ง่าย ประกอบกับผู้ฟ้องคดีมิได้จัดให้มีการลงทะเบียนคุมเช็คที่จัดเก็บได้ประจำวัน หากมีการลงทะเบียนคุมเช็คที่จัดเก็บได้ประจำวันจะสามารถตรวจสอบได้ว่าในแต่ละวันมีเช็คที่ได้รับชำระภาษีอากรจำนวนกี่ฉบับและเป็นเช็คของผู้ใดบ้าง เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือนำส่งเงินค่าภาษีอากรเพื่อส่งคลังซึ่งจะระบุรายละเอียดว่ามีแคชเชียร์เช็คกี่ฉบับ เช็คชำระภาษีกี่ฉบับและของผู้ใดบ้าง ก็จะทราบว่ามีเช็คที่นำส่งคลังเพิ่มขึ้นจากสมุดทะเบียนคุมเช็ค ตามที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าสมุดทะเบียนคุมเช็คไม่สามารถควบคุมการทุจริตได้ เห็นว่าสมุดทะเบียนคุมเช็คเป็นหลักฐานแสดงว่าในแต่ละวันสำนักงานได้รับชำระภาษีอากรเป็นเช็คจากผู้ใดบ้างจำนวนกี่ฉบับ ในแต่ละวันผู้ฟ้องคดีสามารถตรวจสอบในเบื้องต้นจากสมุดทะเบียนคุมเช็คได้ว่าเป็นเช็ครับชำระภาษีอากรในวันใดและเป็นของผู้ประกอบการรายใด สมุดทะเบียนคุมเช็คจึงเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้การจัดทำสมุดทะเบียนคุมเช็คเป็นหลักฐาน จะไม่สามารถควบคุมการทุจริตได้ทั้งหมดก็ตาม แต่ถ้าได้มีการจัดให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ตกอยู่ในฐานะผู้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารงานของสำนักงานเขตควบคุมการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีอากรและเงินผลประโยชน์ของรัฐให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการแต่มิได้จัดทำสมุด

/ทะเบียน...

ทะเลเบียนคุมเช็คตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการรับชำระภาษีอากรเป็นเช็ค พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำการทุจริตได้โดยง่ายและมิได้ควบคุมดูแลผู้ได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการเป็นช่องทางให้ผู้ได้บังคับบัญชาอาศัยโอกาสดังกล่าวนำเช็คของบุคคลภายนอกที่มีได้ชำระภาษีอากรให้แก่ทางราชการและเบิกเงินตามเช็คไม่ได้ สลับสับเปลี่ยนแทนที่เงินสดแล้วยกยอดเงินสดไปรวมทั้งสิ้นจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท จึงถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ จึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำละเมิดนั้น ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพียงใด

ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง จะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้ วรรคสาม ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย วรรคสี่ ในกรณีที่มีการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น จากบทบัญญัติข้างต้น เห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายมิได้มุ่งหมายให้หน่วยงานของรัฐเรียกจ่ายค่าสินไหมทดแทนจนเต็มจำนวนความเสียหายโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อเจ้าหน้าที่แต่ละคน โดยไม่ให้เป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐหาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ ประกอบกับการให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่งอันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว

จากบทบัญญัติของมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น การที่หน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญ ๓ ประการคือ (๑) ต้องคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณี (๒) หากละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมต้องหักส่วนความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย และ (๓) กรณีละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนมีให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ กรณีผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีทุจริตเบียดบังและยกยอกเงินรายได้แผ่นดินเป็นของตนเอง โดยให้ชดใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายทั้งหมดคิดเป็นเงินรวม ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท และนายदनัย หัวหน้างานรับชำระภาษีอากรรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายทั้งหมดคิดเป็นเงินรวม ๓,๕๒๔,๔๑๔.๔๐ บาท จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคือผู้ฟ้องคดีและนายदनัย รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เนื่องจากละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และไม่สอดส่องควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาถือโอกาสทุจริตเบียดบังยกยอกเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตนทำให้เสียหายแก่ทางราชการ โดยเรียกให้ผู้ฟ้องคดีและนายदनัยรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายคืนแก่ทางราชการ ในอัตราร้อยละ ๔๐ และร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายทั้งหมด มีผลเท่ากับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้เรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดีและนายदनัยจนเต็มจำนวนความเสียหายโดยมิได้นำหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘ ดังกล่าว มาพิจารณาประกอบในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่สอดคล้องกับบทกฎหมาย ประกอบกับข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีและนายदनัย มิได้มีส่วนร่วมเป็นผู้กระทำการทุจริตกับนายหนทีและนางสมหมาย หากแต่ต้องรับผิดชอบในฐานะผู้บังคับบัญชาที่มีได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริต อันเป็นการละเมิดโดยกระทำการด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อีกทั้งการทุจริตของเจ้าหน้าที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำเงินส่งคลังซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายเมื่อสำนักงานสรรพากรเขตปทุมวันมีเงินภาษีอากรที่จัดเก็บได้แต่ละวันเป็นจำนวนมาก ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว

/หากวันใด...

หากวันใดมีเงินภาษีอากรที่จัดเก็บได้เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานสรรพากรเขต จะต้องนำเงินส่งคลังไม่เกินวันทำการถัดไป สำนักงานสรรพากรเขตปทุมวันจึงต้องนำเงินส่งคลังเป็นประจำเกือบทุกวันทำการ การนำเงินจำนวนมากไปแลกแคชเชียร์เช็คแล้ว นำส่งคลังโดยเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียว เนื่องจากอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ จึงไม่อาจทำในรูปคณะกรรมการย่อมเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ก่อการทุจริตได้โดยง่ายหากมิได้มีการดูแลโดยใกล้ชิด ประกอบกับ เจ้าหน้าที่ผู้กระทำทุจริตและผู้สนับสนุนฉวยโอกาส กระทำการทุจริตในวันที่สำนักงานสรรพากรเขตปทุมวัน มีการรับชำระภาษีจำนวนมาก และมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเฉพาะอย่าง จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งบุคคลที่ไม่เหมาะสมเข้าปฏิบัติงานในอีกหน้าที่หนึ่ง เป็นเหตุให้การกระทำต่าง ๆ ขาดความรอบคอบ และขาดการตรวจสอบซึ่งกันและกัน อีกทั้งการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีส่วนบกพร่องทำให้ได้คนที่ดีไม่เท่าที่ควรเข้ามารับราชการก่อให้เกิดความเสียหายในคดีนี้ ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานมีส่วนบกพร่องอยู่ด้วย เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมของการกระทำของผู้ฟ้องคดีโดยตลอดแล้ว มีเหตุอันควรหักส่วนความรับผิดชอบให้ผู้ฟ้องคดีลงร้อยละ ๘๐ ของความเสียหายทั้งหมด ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้อุทธรณ์ในทำนองว่าหากผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบก็ไม่ควรรับผิดชอบเกินกึ่งหนึ่งของค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบทั้งหมด โดยอ้างเปรียบเทียบคดีศาลปกครองชั้นต้นในคดีอื่นซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสถานะเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีนี้ แต่ศาลปกครองชั้นต้นให้ผู้ฟ้องคดีในคดีอื่นรับผิดชอบไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าความเสียหายและผู้ฟ้องคดีได้ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแก่ทางราชการ ตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทั้งหมด โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดนั้น เท่ากับผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งหมด ฉะนั้น การที่ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบจึงไม่เกินคำขอท้ายคำอุทธรณ์

สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า คำสั่งที่ (สภ.๑) ๑๖๗๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นคำสั่งของสรรพากรภาค ๑ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การใด ๆ ที่ผู้รับมอบ

อำนาจกระทำไป ถือว่ากระทำในนามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งของสรรพากรภาค ๑ ผู้รับมอบอำนาจนั้น เห็นว่า ตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชั้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ และข้อ ๑๖ วรรคสาม กำหนดว่า ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น จากระเบียบข้างต้นแม้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่แต่งตั้งโดยสรรพากรภาค ๑ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดทางละเมิดในอัตราร้อยละ ๑๐ ของความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่สรรพากรภาค ๑ มีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดทางแพ่งในความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่ให้ลดชั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี ๑ ชั้น เท่านั้น และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบตามความเห็นของสรรพากรภาค ๑ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการ ซึ่งตามข้อ ๑๖ ของระเบียบข้างต้น ก็ได้กำหนดไว้แล้วว่าความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ข้อโต้แย้งในประเด็นนี้ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ ส่วนกรณีโต้แย้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองวินิจฉัยไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยลงโทษทางแพ่งสูงกว่าโทษทางวินัยนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เสนอความเห็นดังกล่าวไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงานไม่จัดให้มีการลงทะเลียนคัมเช็คที่จัดเก็บได้ประจำวันทำให้ไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบเช็คที่รับชำระภาษีมาได้ด้วยทั้งมิได้ตรวจสอบยอดเงินภาษีที่จัดเก็บได้เป็นเงินสดในแต่ละวันว่ามีจำนวนตรงตามแคชเชียร์เช็คที่แลกชื่อมาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปทุมวันหรือไม่ เป็นช่องทางให้นางสมหมายและนายนทีนำเช็คของบุคคลภายนอกที่มีได้ส่งจ่ายชำระหนี้ภาษีอากรจำนวน ๑๕ ฉบับ ที่เบิกจ่ายเงินไม่ได้มาสลับสับเปลี่ยนกับเงินสดเพื่อนำส่งคลังการกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เสียหาย

/แก้ทางราชการ...

แก้ทางราชการตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก้ทางราชการร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท นั้น เห็นว่า กรณีการลงโทษให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก้ทางราชการอันเกิดจากมูลละเมิดเป็นความรับผิดในทางแพ่งซึ่งต้องนำพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ ส่วนความผิดทางวินัยของข้าราชการจะต้องนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับ ซึ่งเป็นกฎหมายคนละฉบับกัน แม้ข้าราชการต้องรับผิดทางวินัยแต่หากไม่ถือเป็นความผิดในทางแพ่งก็ไม่จำเป็นต้องรับผิดในทางแพ่งก็ได้ เมื่อมูลฐานความผิดมาจากกฎหมายคนละฉบับ การลงโทษทางแพ่งจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยหรือไม่ เนื่องจากเป็นคนละส่วนกัน ข้อโต้แย้งในประเด็นนี้ก็ไม้อาจรับฟังได้เช่นกัน

อนึ่ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แบ่งส่วนความรับผิดโดยให้นายदनัยหัวหน้างานบัญชีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๖๐ เนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นที่ใกล้ชิดกับผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งหมดมากกว่าและให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงาน รับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายทั้งหมด เห็นว่า กรณีละเมิดในคดีนี้มีใช้เกิดจากผู้ฟ้องคดีและนายदनัยจงใจกระทำละเมิดอันจะถือว่าร่วมกันกระทำละเมิดหากแต่เป็นเรื่องต่างคนต่างทำละเมิดจึงต้องรับผิดในผลละเมิดเฉพาะส่วนที่ตนได้กระทำลงซึ่งตามมาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แบ่งส่วนความรับผิดระหว่างผู้ฟ้องคดีและนายदनัยในอัตราร้อยละ ๔๐ และร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายทั้งหมด การแบ่งส่วนความรับผิดในอัตราดังกล่าวเหมาะสมแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยคิดจากเงินที่หน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถูกยกยอกไปจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท หักความบกพร่องของหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ร้อยละ ๘๐ ของเงินจำนวนดังกล่าว คงเหลือเงินที่ผู้ฟ้องคดีและนายदनัยต้องชดใช้คืนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพียงร้อยละ ๒๐ ของเงินจำนวน ๕,๘๗๔,๐๒๔ บาท คิดเป็นเงิน ๑,๑๗๔,๘๐๘.๘๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๔๐ ของเงินจำนวนนี้ คิดเป็นเงินจำนวน ๔๖๙,๙๒๓.๕๒ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๒,๓๔๙,๖๐๙.๖๐ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบเกินกว่า ๔๖๙,๙๒๑.๙๒ บาท

พิพากษาแก้เป็นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ ลับด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๓/๓๖๔๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เกินกว่า ๔๖๙,๙๒๑.๙๒ บาท และหากได้รับชำระหนี้จากผู้ทุจริตทั้งสองเพียงใดให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดีตามสัดส่วนความรับผิดชอบต่อไป นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายอำพล สิงห์โกวินท์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายเกษม คมสัจย์ธรรม
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายไพบูลย์ เสียงก้อง
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายประวิตร บุญเทียม

วันที่อ่าน ๒๔ เมษายน ๒๕๕๐

ปารีชาต์ : ผู้พิมพ์

ภักพล : ผู้ตรวจ